

Мороз А. А.,*кандидат філологічних наук,**доцент кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету*

ІМАГОЛОГІЯ ЯК ОДНЕ З ДЖЕРЕЛ ЛІНГВОІМАГОЛОГІЇ: СПІЛЬНІ РИСИ ТА ВІДМІННОСТІ

Анотація. Стаття присвячена порівнянню імагології та лінгвоімагології. Імагологія є новою галуззю досліджень, що аналізує формування та функціонування образів «чужого» через призму національної свідомості, стереотипів і соціально-історичних умов різних країн і культур. Основна увага приділяється тому, як ці образи впливають на національну самосвідомість та їх сприйняття представниками інших культур. Імагологія не лише описує образ «чужих», але й розкриває механізми їх формування, що відображають систему цінностей і світогляд суб'єкта сприйняття. Вона займається вивченням літературних творів, у яких представлено образи націй і народів, а також їх вплив на стереотипи у масовій свідомості. Імагологічні дослідження дозволяють глибше зрозуміти, як автори з різних епох та культур формують уявлення про «чужих» і як це відображається у стереотипах та національних уявленнях. Вивчення художньої літератури, фольклору, мемуарів та публіцистики дозволяє не лише зрозуміти авторські погляди, але й виявити соціально-історичні умови, що сприяють формуванню національних стереотипів. Лінгвоімагологія, як галузь, фокусується на аналізі мовних засобів, що формують образи інших націй. Вона вивчає, як мова однієї нації відображає уявлення про інші культури через використання лексичних, семантичних та синтаксичних засобів. Це дає можливість краще зрозуміти, як мовні засоби закріплюють національні стереотипи та впливають на сприйняття «чужого». Таким чином, імагологічні та лінгвоімагологічні дослідження є важливими для розуміння не тільки авторських позицій, а й ширших суспільних та культурних уявлень, які впливають на сприйняття націй і народів у певний історичний момент. Лінгвоімагологія допомагає дослідникам краще зрозуміти роль мови у формуванні культурних образів, що робить її важливим інструментом для дослідження національної свідомості та міжкультурної комунікації.

Ключові слова: імагологія, лінгвоімагологія, рецепція, оцінка, стереотип, національна свідомість, міжкультурна комунікація.

Вступ. В останні роки в Україні зростає інтерес до дослідження національних іміджів. У зв'язку з цим сформувався новий напрям у мовознавстві – лінгвоімагологія (представниками якого є Л. Іванова, М. Брик, А. Мороз, О. Тупчії). Одним із витоків цього напрямку стала імагологія, яка виникла у європейському літературознавстві й набула поширення також і в Україні. Імагологія займається вивченням літературних образів держав і народів.

Зростаюча глобалізація світу сприяла збільшенню взаємного інтересу між націями. У відповідь на ці виклики сучасна наука розробила нові підходи, такі як лінгвокультурологія, тео-

рія комунікації та міжкультурна комунікація, які є надзвичайно актуальними. Однак, важливий аспект взаємодії народів, а саме те, як один народ сприймає інший, залишається недостатньо дослідженим.

Формування образу народу чи країни в іншому народі відбувається під впливом трьох основних чинників:

- 1) об'єктивні (історичні, політичні, соціальні фактори);
- 2) суб'єктивні (особисті враження, переживання авторів);
- 3) традиційні уявлення та стереотипи.

Ці чинники завжди виражаються мовно, що й створює основу для розвитку лінгвоімагології.

Огляд літератури. З позицій лінгвістики, питання формування образу нації досліджувалось у дисертаційній роботі М. Брик [1]. Її дослідження зосереджене на лінгвоімагологічному відображенні Туреччини в етнічній свідомості сучасних письменників. Запропоновано інноваційну методику аналізу категорії образу як частини мовної свідомості, через призму етнічності автора. Було розроблено підхід до аналізу мовної картини світу, що передбачає вивчення мовних засобів, які формують образ іншої культури і співвідносяться з традиційною моделлю мовної особистості. Виокремлено найрелевантніші мовні одиниці для вербального відображення культурних особливостей Туреччини та способи пояснення культурних феноменів.

У статті А. Мороза [2] аналізуються засоби вербалізації в лінгвоімагології. Досліджуються лінгвістичні аспекти сприйняття французькими солдатами росіян під час Кримської війни (1853–1856 рр.), на основі роману Л. Буссенара «Le Zouave de Malakoff». У творі події війни описуються з погляду французького учасника, що дозволяє читачам побачити їх крізь призму французького бачення. Описані події середини XIX століття включають участь різних армій, зокрема російських, турецьких, сардинських, французьких та британських військ. Аналізуючи дискурси, А. Мороз зазначає амбівалентність французького ставлення до росіян, де вживаються як позитивні, так і негативні лексеми. Автор роману, на думку дослідника, використовує різноманітні художні засоби, такі як алітерації, порівняння, метафори, гіперболи, оказіональні фрази та повтори, що створюють ефект присутності і яскраво відтворюють деталі битв та характери учасників.

У статті «Російські солдати й офіцери очима французьких свідків Кримської війни (1853–1856) у романі Л. Буссенара «Le Zouave de Malakoff»: лінгвоімагологічний аспект» [3] розглядається, як російські солдати, офіцери та журналісти сприймали своїх супротивників – французів під час Російсько-турецької війни 1853–1856 років з позиції лінгвоімагології. Незважа-

ючи на попередні конфлікти між Росією та Францією, зокрема війну 1812 року, де Франція зазнала поразки, під час Кримської війни 1856 року вже французькі війська разом із британськими святкували перемогу над армією російського імператора Олександра II. Основою для дослідження стали мемуари учасників війни, журнальні статті та листування. Особливий інтерес викликає оцінка французьких військових з боку росіян. Результати дослідження показують, що в середовищі російського суспільства середини XIX століття не було єдиного стереотипного образу французів як ворога. Це зумовлено спільними культурними цінностями між двома народами. Французька мова, яка була поширеною серед російських аристократів, також відіграла важливу роль, оскільки нею користувалися навіть під час військових дій. Для передачі оцінки ворога автором застосовувалися різні мовні засоби, зокрема, окличні знаки, еліipsis, меліоративні епітети, просторіччя, вульгаризми, жаргон, метафори, специфічна лексика та образні вирази. Варваризми служили для висміювання пристрасті російських дворян до французької мови. Згадується також бажання французів називати іноземні території своїми іменами. Використання прецедентних висловлювань підкреслює, що опоненти були добре знайомі з історією та культурою одне одного, і російські читачі володіли достатньою інформацією про Францію.

У дисертації А. Тупчій [4] досліджується сприйняття Англії в російській мовній свідомості кінця XVI – першої половини XIX століття через призму лінгвоімагології. Основна увага приділяється оцінкам образу Англії в російськомовних джерелах, їхньому мовному вираженню та змінам цих оцінок протягом зазначеного періоду. Дослідження охоплює такі аспекти: а) як автори текстів оцінювали Англію та її жителів; б) оцінку цих текстів та їхніх авторів самим дослідником, що дозволяє прослідкувати динаміку сприйняття Англії на різних етапах.

Всі вище вказані роботи мали справу з практичними аспектами лінгвоімагології – пошуком засобів вербалізації оцінки в іншій мові. Щодо питання зв'язку між імагологією і лінгвоімагологією, то на даний момент немає робіт, які б досліджували саме цей аспект.

Метою статті є дослідити взаємозв'язок між імагологією та лінгвоімагологією, визначити спільні та відмінні риси цих двох дисциплін. Стаття покликана виділити, в яких аспектах імагологія та лінгвоімагологія перетинаються, а де їхні підходи до вивчення образів відрізняються. Окрім того, дослідження має на меті уточнити, які методи і підходи є специфічними для кожної з цих галузей та як вони можуть взаємодіяти для більш глибокого розуміння культурних та мовних образів.

Основний матеріал. Імагологія як наукова дисципліна почала формуватися наприкінці XIX століття, а термін «імагологія» з'явився лише наприкінці XX століття. Інтенсивний розвиток цієї галузі, що є напрямком компаративістики, спостерігається в другій половині XX століття, коли міжнародні літературні контакти почали активно враховуватися у дослідженнях. Імагологія зародилася у Франції, і первісно її увага була спрямована на дослідження образів народів сусідніх країн у літературі.

Румунський науковець А. Діма у своїй праці «Принципи порівняльного літературознавства» [5] зазначає важливість вивчення літературних контактів між різними культурами, що здійснюється через такі посередники, як знання мов, книгообмін, діяльність гуртків та переклади. Він вказує, що цей процес

дозволяє створити синтетичний образ різних народів у світовій літературі. Хоча Діма не використовує термін «імагологія», фактично він говорить саме про це явище.

Дослідження «національних типів» і їхнього відображення в культурі активно розвивалися у 1960–1970-х роках, передусім у Франції. Науковець підкреслює, що ці образи не є статичними, вони змінюються з часом під впливом політичних, соціальних, економічних і культурних чинників. Важливим аспектом є також особистий досвід автора, що може вплинути на літературне відображення певної країни. Тому, за словами Діми, варто дуже ретельно підходити до аналізу літературних портретів різних народів [5, с. 148].

Французький дослідник І. Шеврель у своїй книзі «Порівняльне літературознавство» визначає імагологію як актуальний напрям сучасної компаративістики, який системно вивчає уявлення одного народу про інший [6, р. 7]. На основі аналізу різноманітних джерел – подорожніх записок, романів, критичних есе про письменників та інших творів – науковці розмежовують поняття «рецепція» і «вплив», підкреслюючи, що в імагологічних дослідженнях рецепція практично витіснила вплив. Це пояснюється тим, що рецепція більше пов'язана з колективним сприйняттям (що відповідає суті імагології), тоді як вплив є індивідуальним.

М. Швідерська зазначає, що літературна імагологія виникла завдяки працям компаративіста Ж.-М. Мура, який спирався на герменевтичну феноменологію Поля Рікера. На думку Ж.-М. Мура, громадська фантазія сприяє створенню культурно-опосередкованих образів «чужого» в літературі, що мають ідеологічний або утопічний характер. Ці образи у тексті виконують або інтегруючу роль (як ідеологія), або субверсивну функцію (як утопія), що підриває групу, націю чи культуру [7, р. 115]. Спираючись на ці концептуальні передумови, М. Швідерська визначає літературну імагологію як «герменевтичний метод інтерпретації («пояснення») «глибинної семантики» феномену культурного, національного або етнічного «чужого», що проявляється у світі художніх текстів» [7, р. 115].

Оскільки імагологія має свій предмет і виробила власну методологію дослідження, її можна вважати автономною дисципліною. Це підтверджується більше ніж столітньою історією її розвитку: вже до середини XX століття вона вважалася перспективною галуззю компаративістики. Серед учених, які зробили вагомий внесок у її розвиток, Х. Дізерінк називає М. Ф. Гіяра, Рене Уеллека та інших, наголошуючи на широкому поширенні імагології в США та Європі. Активне становлення цієї наукової галузі пов'язане із дослідженням Радянського Союзу у США та Німеччині, що можна пояснити глобальним суперництвом двох наддержав у першому випадку і конфліктом у розділеній після 1945 року Німеччині в другому. У цих країнах імагологія виникла як відгалуження від таких традиційних дисциплін, як русистика та радянологія.

У художніх текстах немає чітко закріплених на практиці термінів для опису «чужого», проте певні поняття систематизовані. Окремі дослідники використовують власну термінологію. Наприклад, аналізуючи образ Польщі у творах Ф. М. Достоєвського, М. Швідерська вводить термін «імаготема» (imagothème) для позначення понять «образ», «імаготип», «міф чужого». У «імаготемі» автор виділяє її елементи — «імагеми» (imagem), до яких відносить усіх «польських» персонажів

у творах Достоевського, а також будь-які згадки про польську історію та культуру [7, р. 117].

Швідерська, аналізуючи образ Польщі в творчості Достоевського, пояснює негативний стереотип поляка в його творах релігійними та ідеологічними причинами: православна культура для Достоевського уособлювала все позитивне і святе, тоді як католицька культура Польщі сприймалася як чужа і ворожа.

В Німеччині Хуго Дізерінк у праці «Компаративістська імагологія. Про політичне значення літературознавства в Європі» [8] підкреслює, що імагологія виконує важливу гуманітарну функцію, допомагаючи народам краще розуміти один одного у складному багатонаціональному європейському просторі [8, р. 13].

Реконструкція узагальненого образу країни в іноземній літературі можлива лише на основі широкого аналізу зовнішніх літературних зв'язків, від особистих знайомств письменників до фрагментарних відгуків у маловідомих літературних і публіцистичних творах.

Ключовим аспектом вивчення імагології є поняття «імідж»: «*Immagine* (картинка, образ) від *imitare* (імітувати), яке, у свою чергу, сходить до пізньолатинського *imitare*, йому відповідає латинське класичне *imitari*, що є інтенсивом від *imare*, від *imago* (картинка, образ, зображення). Очевидно, воно сходить до індоєвропейського кореня *Em* з семантикою “подвійний, двочастковий фрукт, плід”» [9, р. 476-477].

Корінь слова «імідж» несе в собі сенс подібності. Спочатку значення слова еволюціонувало таким чином: одна половина плоду є схожою на іншу, що зумовило метонімічне перенесення за схемою **nomina asti** – «робити схожим, імітувати». Наступний етап метонімії за схемою «дія – її результат» призвів до формування значення «картина» – те, що є відображенням реальності, максимально повторюючи її зовнішній вигляд. Після цього відбулося метафоричне перенесення, що привело до значення «образ», яке, згодом, набуло термінологічного забарвлення й стало позначати «імідж» (особи, держави, організації тощо) [9, р. 476-477]. Отже, у внутрішньому значенні слова «імідж» простежується ідея подібності та відповідності до чогось.

В процесі комунікації з представниками інших культур, ми часто оцінюємо їх, формуючи свою думку та проєктуючи її на весь народ. Наші колеги віднесли імагологію до галузі порівняльного літературознавства: у цьому контексті досліджуються сюжети, герої, міфологічні образи тощо. Імагологія носить міждисциплінарний характер, оскільки вона використовує матеріали з різних джерел: мова, культура (як масова, так і елітарна), різні види мистецтва, література, фольклор, дані семіотики, етнолінгвістики, етнопсихології, етнографії, етнології, культурології, історії, політології та інших галузей. Вивчаючи ці матеріали, імагологія прагне до їх узагальнення та створення загальної парадигми сприйняття «інших» у рамках тієї чи іншої національної свідомості.

Оскільки імагологія є міждисциплінарною наукою, можна говорити, наприклад, про історичну імагологію, яка базується на національних історичних джерелах, архівних документах та мемуарах, з яких можна дізнатись, як формувались і трансформувались уявлення одного народу про інший впродовж історії. Мистецтво, зокрема кіно, також передає уявлення про інші культури, але в цьому випадку йдеться про кінематографічну імагологію. Літературні образи «інших», створені у художніх творах, дають можливість говорити про «художню

імагологію», яка досліджується у контексті порівняльного літературознавства.

На відміну від історичної імагології, яка базується на високій ступені достовірності джерел, художня імагологія відтворює реальність через літературну умовність, що дозволяє живо й повно зобразити атмосферу людських відносин, менталітет, характери, мову та стереотипи, сформовані у певному національному чи соціальному середовищі. Однак для художньої імагології також необхідний міждисциплінарний підхід, тобто залучення даних історії, культурології, етнопсихології, знань про національні особливості, стиль життя, поведінку, звичаї, релігію тощо.

Фольклорна імагологія як філологічна дисципліна тісно пов'язана з літературознавчою імагологією. Її джерелами виступають різні жанри народної творчості, такі як прислів'я, приказки, билини, історичні пісні, казки, обряди, анекдоти та частівки. Як продукт народної культури, фольклор дозволяє достовірно відображати існуючі у суспільстві стереотипи щодо іноземців та інших культур.

Мова також є важливим аспектом у цьому контексті. Вона не лише відображає стереотипи національної свідомості в певні історичні періоди, але й надає лінгвоімагологічну інформацію. У літературних творах, формування образу чужої країни або національного характеру часто здійснюється через персонажів-іноземців, які представляють «інший» менталітет та культуру.

Окрім персонажів, образ «іншого» у художньому тексті може передаватися через вислови героїв, сюжетні лінії, деталі предметного світу та стилістичні засоби, такі як порівняння, лексика та тропи. Побудова образу іншої нації в літературі є багатогранною, що робить художній текст багаторівневим об'єктом імагологічного аналізу.

Розмір такого дослідження може змінюватись: від образу чужинця в одному творі до узагальненого образу певної нації в літературі конкретного періоду або у світовій літературі загалом. Наприклад, у дослідженнях англійської літератури XIX століття образ Росії та росіян часто включає такі елементи: уявлення про країну як величезну, багату на ресурси, людей та товари. Царський двір часто представлений як розкішний, у той час як народ зображений бідним і безправним. Росіяни сприймалися як варвари, схильні до пияцтва, але при цьому щирі або простодушні. Символами Росії в англійській літературі залишаються сувора зима, ікони, сокира та «російський ведмідь».

Стереотипи про нації можуть бути постійними або змінюватися з часом, залежно від змін у міжетнічних стосунках. Наприклад, у XIX столітті німців вважали непрактичними, схильними до філософії та поезії, але з промисловою революцією цей стереотип втратив актуальність. Інші риси, такі як ошадливість та обачність німців, зберігаються постійно.

Таким чином, історичний досвід народу відіграє важливу роль у формуванні стереотипів, а здивування перед незнайомим часто стає поштовхом до оцінки іншої культури. В умовах глобалізації важливим стає вивчення шляхів виникнення стереотипних уявлень і їх трансформації у масовій свідомості. Імагологія покликана сприяти взаєморозумінню між народами та має гуманістичну мету.

Лінгвоімагологія, на відміну від літературної імагології, досліджує вербалізацію образу одного народу іншим, вико-

ристовуючи лексико-семантичні засоби. Як зазначає австралійський лінгвіст А. Вежбицька, національно-культурні особливості менталітету та характеру етносу проявляються не лише на лексико-семантичному рівні, а й на морфологічному та синтаксичному рівнях мовної структури [10]. Ми вважаємо, що мовна картина світу створюється не тільки через вживання конкретної лексики та означення процесуальних значень, але й через використання синтаксичних конструкцій, які з ранніх етапів існування мови відображали взаємозв'язки між елементами дійсності. Відповідно, традиційний підхід до інтерпретації мовної картини світу як утворення, що головним чином залежить від лексики, можна частково вважати лінгвістичним анахронізмом.

І. О. Голубовська заперечує проти обмеження мовної картини світу виключно «вузьколексичним» підходом. На її думку, мовна картина світу виконує насамперед функцію відображення національного світогляду, тоді як синтаксис є лише способом функціонування лексичних засобів. Хоча цей спосіб може слугувати джерелом спостережень за особливостями національного менталітету, він не є самою картиною світу. Голубовська додає: «Чи означає це, що лексика фіксує, а синтаксис ні? Це свідчить про недостатнє усвідомлення знаковості мовних рівнів, вищих за морфологічний, оскільки в комунікації повноцінним знаком є не слово, а речення і текст. Отже, недооцінка когнітивної значущості синтаксичних структур обмежує розуміння семантичних форм мислення» [11, с. 27-28]. Ми підтримуємо позицію І. О. Голубовської щодо необхідності розглядати мовну картину світу не тільки на лексичному рівні, а й на інших мовних рівнях.

Наш досвід свідчить, що національний погляд проявляється через добір лексики, номінацію реалій, які першочергово сприймає людина, лексико-семантичні групи, які стають об'єктом авторського дослідження, тропеїчну систему, синтаксичні конструкції, морфологічні та словотворчі засоби, звукову інструментацію. Вважаємо доцільним досліджувати в лінгвоімагологічному аспекті такі питання, як сприйняття тієї чи іншої країни або народу представниками іншої нації в синхронічному або діахронічному розрізі; образ однієї країни в уявленні іншої; перші враження про країну та народ після географічних відкриттів. Якщо розглядати конкретні країни та народи (наприклад, порівняльний аналіз щоденників секретарів перших дипломатичних місій Іспанії, Англії та Франції в Японії), то можливі варіанти дослідження будуть практично безмежними.

Матеріалами для аналізу можуть бути фольклор, художні тексти, епістолярії, мемуари, публіцистика та замітки в ЗМІ. Зокрема, фольклор варто використовувати для відтворення бачення народу щодо життєдіяльності інших націй. Художні твори дають можливість автору висловити власну оцінку подій, що відбулися кілька років тому, дозволяючи поглянути на них з певної відстані. Як зазначав румунський компаративіст А. Діма, в різні епохи образ країни може змінюватися під впливом різних факторів. Він підкреслював важливість соціального підходу, а також вплив політичних чинників, літературних традицій та суб'єктивних оцінок авторів [5, р. 153].

Найкращі представники літератури, на нашу думку, відображають народне сприйняття світу, тому їхня точка зору певною мірою репрезентує погляди людей тієї чи іншої епохи. Епістолярії та мемуари містять безпосередню оцінку учас-

ників подій, передають їхній емоційний стан [12], [13], [14], [15]. Публіцистичні твори були спрямовані на вплив на читача, подання точки зору, що сприяла формуванню національної свідомості.

Висновки. Таким чином, слід зазначити, що імагологія вивчає образи країн, національних спільнот та культур, які формуються в свідомості людей через літературу, мистецтво, політичну риторичку, масову культуру тощо. Це міждисциплінарний напрямок, який досліджує, як один народ чи країна створюють образ іншого народу або країни, а також які стереотипи при цьому формуються.

Основні риси імагології: Міждисциплінарність: поєднує дослідження літератури, культурології, соціології, політики та історії. Аналіз стереотипів: вивчає, як певні стереотипи формуються у свідомості суспільства через літературні та культурні твори. Фокус на національні та культурні образи: досліджує, як різні національні та культурні групи формують образи одна одної. Формування громадської думки: аналізує, як літературні образи впливають на сприйняття і репрезентацію культур у суспільстві.

На відміну від імагології, лінгвоімагологія є більш спеціалізованою галуззю імагології, яка зосереджується на вивченні мовних засобів формування образів і стереотипів. Вона досліджує, як мова передає національні образи та стереотипи через тексти, риторичку та комунікацію. Основна увага зосереджується на мовних структурах і семантичних елементах, що формують певні образи.

Основні риси лінгвоімагології: Мовна специфіка: акцент робиться на аналізі мовних засобів – лексики, метафор, епітетів, синтаксичних конструкцій, що передають національні та культурні образи. Дискурсивний аналіз: вивчає, як мова використовується у різних типах дискурсу (політичний, художній, медіа) для створення образів. Мовні стереотипи: аналізує, як мова сприяє формуванню і закріпленню національних стереотипів. Когнітивний підхід: вивчає, як образи через мову структуруються в людській свідомості та впливають на сприйняття світу.

Серед спільного між імагологією та лінгвоімагологією виділяємо:

Формування образів: обидва напрями досліджують процес створення та функціонування образів і стереотипів у суспільстві.

Міжкультурна комунікація: імагологія та лінгвоімагологія обидві мають інтерес до міжкультурного спілкування і досліджують взаємини між культурами через різні засоби (літературні, мовні, візуальні).

Вплив на суспільну свідомість: обидві дисципліни вивчають, як створені образи впливають на громадську думку, взаєморозуміння між націями та культурний обмін.

Відмінності, що існують між імагологією та лінгвоімагологією включають:

Предмет дослідження: імагологія займається ширшим колом питань, досліджуючи образи не лише через мову, а й через інші види мистецтва (література, кіно, музика). Лінгвоімагологія зосереджена виключно на мовних засобах.

Методи дослідження: імагологія використовує методи культурологічного, історичного та соціологічного аналізу, тоді як лінгвоімагологія більше звертається до лінгвістичних методів (семантичний аналіз, когнітивна лінгвістика, дискурсивний аналіз).

Отже, імагологія та лінгвоімагологія мають спільну мету – дослідження формування культурних і національних образів, проте їхні підходи і фокус дещо різняться. Імагологія вивчає образи ширше, охоплюючи різні засоби комунікації та культурні аспекти, тоді як лінгвоімагологія концентрується на мовних засобах їх формування. Обидві дисципліни відіграють важливу роль у розумінні міжкультурних зв'язків і сприяють глибшому усвідомленню того, як мова та культура формують наше бачення світу.

У подальших дослідженнях ми плануємо дослідити міждисциплінарні зв'язки між лінгвоімагологією та іншими галузями, такими як етнолінгвістика або лінгвокультурологія.

Література:

- Брик М.М. Вербалізація варіантів сприйняття образу Туреччини представниками російської та англійської лінгвокультур (на матеріалі романів письменників-білінгвів): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17. Київ: НПУ, 2020. 269 с.
- Moroz A. L'organisation militaro-civile de la Première Défense de Sébastopol (1853-1856) dans le roman de L. Bousсенard "Le zouave de Malakoff" du point de vue des français (aspect linguoimagologique) // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія». Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 98-102. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2023.61.23>.
- Moroz A. Russian soldiers and officers seen by French witnesses of the Crimean war (1853-1856) in the novel by L. Bousсенard "Le zouave de Malakoff" (linguoimagological aspect) // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов: збірник наукових праць / за науковою редакцією проф. Н. С. Леміш. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. 24. С. 37-46. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series9.2022.24.03>.
- Тупчий О.В. Образ Англії в російській мовній свідомості кінця XVI – першої половини XIX ст.: Лінгвоімагологічний аспект. Київ: Тупчий, 2018. 282 с.
- Dima A. Conceptul de literatură universală și comparată. București: Editura Academiei R. S. Romania, 1967. 13 p.
- Chevrel Y. La Recherche en littérature générale et comparée en France. Paris: S.F.L.G.C., 1983. 89-110 p.
- Schwiderska M. Das literarische Werk F.M. Dostoevskijs aus imagologischer Sicht mit besonderer Berücksichtigung der Darstellung Polens. Muenchen: Schwiderska, 2001.
- Dyserinck H. Komparatistische Imagologie. Zur politischen Tragweite einer europäischen Wissenschaft von der Literatur // Europa und das nationale Selbstverständnis: Imagologische Probleme in Literatur, Kunst und Kultur des 19. und 20. Jahrhunderts. Bonn: Dyserinck, 1988. P. 13-33.
- Dizionario etimologico / під ред. Diego Meldi. Dizionario etimologico. Edizione Aggiornata. Trento: Rusconilibri, 2005. 1245 p.
- Wierzbicka Anna. Semantics, Culture, and Cognition: Universal Human Concepts in Culture-specific Configurations. Oxford University Press, 1992. 487 p.
- Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу. Київ: Логос, 2004. 284 с.
- Bocher Charles. Lettres de Crimée. Paris: Bocher, 1877. 175 p.
- Eyewitness in the Crimea. The Crimean War Letters of Lieutenant Colonel George Frederick Dallas. London: Greenhill Books, 2001. 320 p.
- Royer A. The English Prisoners in Russia. London: Chapman and Hall, 1854. 543 p.
- The English woman in Russia. Impressions of the society and manners of the Russians at home. By a Lady, ten years resident in that country. London: J. Murray, 1855. 350 p.

Moroz A. Imagology as a source of linguistic imagology: common features and differences

Summary. The article is devoted to the comparison of imagology and linguoimagology. Imagology is a new branch of research that analyzes the formation and functioning of images of the «alien» through the prism of national consciousness, stereotypes and socio-historical conditions of different countries and cultures. The main focus is on how these images affect national self-awareness and their perception by representatives of other cultures. Imagology not only describes the image of «strangers», but also reveals the mechanisms of their formation, which reflect the value system and worldview of the subject of perception. It is engaged in the study of literary works in which images of nations and peoples are presented, as well as their influence on stereotypes in the mass consciousness. Imagological studies allow a deeper understanding of how authors from different eras and cultures form ideas about «foreigners» and how this is reflected in stereotypes and national ideas. The study of fiction, folklore, memoirs and journalism allows not only to understand the author's views, but also to reveal the socio-historical conditions that contribute to the formation of national stereotypes. Linguistics, as a branch, focuses on the analysis of linguistic means that form images of other nations. It studies how the language of one nation reflects the ideas of other cultures through the use of lexical, semantic and syntactic means. This makes it possible to better understand how linguistic means consolidate national stereotypes and influence the perception of the «foreigner». Thus, imagological and linguoimagological studies are important for understanding not only the author's positions, but also broader social and cultural ideas that influence the perception of nations and peoples at a certain historical moment. Linguoimagology helps researchers better understand the role of language in the formation of cultural images, which makes it an important tool for the study of national consciousness and intercultural communication.

Key words: imagology, linguoimagology, reception, assessment, stereotype, national consciousness, intercultural communication.